

Csomagolástörténeti érdekességek a Kner Múzeumból

Dr. Füzesné Hudák Julianna

A békéscsabai Tevan Nyomda

1903-ban vásárolta meg Tevan Andor Lepage Lajos nyomdáját Békéscsabán, és Andor nevű fiával jelentős nyomdai vállalkozást építettek fel. A magyar nyomdatörténetben betöltött szerepüket már többen méltatták, több tanulmány, kiadvány jelent meg róluk.

Nyomdai tevékenységük egyik jelentős ága – a csomagolóanyagok készítése – az 1920-as évektől vált egyre nagyobb méretűvé. A különféle gyógyszeresek, tápszerek, élelmiszer-ipari, vegyszeti és kozmetikai termékek, ruházati cikkek csomagolásáról és ezek reklámozásával, forgalmazásával kapcsolatos nyomtatványok alkották a termék-skálát. Készítettek faltkartont, címkét, tasakot, receptzacskót, plakátot, ismertetőt, megrendelő-

lapot. Eleinte valószínűleg csak Békéscsaba és a megye gyógyszertárainak igényeit elégítették ki, amit később a vegyszeti cikkeket forgalmazó megrendelések követtek. A megrendelői kör egyre szélesedett, később a nagy budapesti gyógyszer-vegyészeti gyárak is Békéscsabára hozták munkáikat. Egyik legjelentősebb megrendelő a saját grafikusokat alkalmazó Dr. Wander Gyógyszer és Tápszergyár volt.

Az illusztrációk a Tevan Nyomda termékeiből összeállított mintakötetből valók.

Kner Albert és a csomagolás

Kner Albert neve a reklámgrafika, csomagolás-technika terén vált ismertté. Kner Izidor ötödik gyermekeként, 1899-ben született, majd tanulmányai után a budapesti Hungária Nyomdában dolgozott. Könyv- és címlaptervei mellett plakátok és nyomtatványok kerültek ki kezei közül, munkáiban a grafikák, rajzok mellett sikeresen használta és alkalmazta a fotómontázst is.

1940-ben vándorolt ki családjával az Amerikai Egyesült Államokba, ahová magával vitte a grafikai munkáit, dobozok terveit tartalmazó mintakiadványait. A szakmailag jól felkészült, nyomdai gyakorlattal rendelkező, tehetséges grafikusnak – noha Imre bátyja révén szerzett nemzetközi kapcsolataik is segítettek – nem kellett sokáig állást keresnie. A chicagói központú, dobozt és csomagolóanyagot gyártó cég vezérigazgatója, Walter Paepcke alkalmazta őt. A bemutatott mintakollekciók láttán azonnal felismerte szaktudását, sokoldalúságát és tehetségét, és azt is tudta, hogy cégének szüksége van ilyen tervezőre. A Container Corporation of America (CCA) és Kner Albert találkozási pillanatban történt, a cég

termékeinek megújításában elvülhetetlen érdeket szerzett a magyar grafikus. A cégvezető és Kner Albert is felismerte, hogy a különböző ipari termékek értékesítésében óriási szerepet játszik a csomagolás: nem mindegy, hogyan, milyen „ruhában” kerül a vevők elé egy-egy termék.

Kner Albert, köszönhetően korábbi tanulmányainak és a magyar nyomdáknak megszerzett gyakorlatának, az egész nyomdai-technológiai folyamatot átlátta, értette. Ehhez párosult tehetsége, ötletessége, így grafikai-tervezői munkássága szorosan kapcsolódott az amerikai csomagolás-technika kibontakozásához, fejlődéséhez.

1940. június 1-jétől kapott állást a CCA-nál, és néhány évvel később már grafikai-tervezői részleget vezetett Kner Albert. Munkatársaival több multinacionális cégnek is dolgozott, többek között a Coca-Cola, Ford, General Motors, McDonalds csomagolás- és designterveiben közreműködtek. Az egyre bővülő „Design Laboratory” igazgatójaként vonult vissza 1964-ben.

A képek a CCA történetét bemutató kiadványból származnak (The First Fifty Years 1926–1976. Container Corporation of America.)

